

25 KASIM KADINA YÖNELİK ŞİDDETE KARŞI ULUSLARARASI MÜCADELE GÜNÜ

Her yıl hatırlattığımız gibi, 1960 yılında Dominik’te diktatörlüğe karşı mücadele eden ve bu uğurda yaşamlarını yitiren Mirabel Kardeşlerin anısına, Birleşmiş Milletler 25 Kasım’ı Kadına Yönelik Şiddete Karşı Uluslararası Mücadele Günü ilan etmiştir. Mirabel Kardeşlerin mücadelesi, bugün de şiddete ve ayrımcılığa karşı dayanışmayı besleyen bir semboldür.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin öznelere yönelik şiddet yalnızca fiziksel değil; psikolojik, ekonomik ve cinsel boyutlarıyla da mağdurların hayatını karartmaya devam etmektedir.

2025 yılının ilk 11 ayında yaklaşık 300 kadının erkekler tarafından öldürüldüğü kayda geçmiştir. Kadın cinayetlerinin önemli bir kısmı hâlâ şüpheli ölüm olarak kayıtlarda yer almaktadır.

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi ön bürosuna yapılan başvurulara ilişkin yürütülen istatistiksel çalışma neticesinde 1 Ocak 2025-17 Kasım 2025 tarihleri arasında toplam 606 kadının İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi ön bürosuna gelerek yazılı hukuki danışma hizmetinden yararlandığı görülmektedir. Geçen sene aynı tarihler arasında 408 kişi başvuruda bulunmuştur. Bu rakamların arasındaki fark, başvurularda yaklaşık %48 oranında bir artış bulunduğunu ortaya koymaktadır.

Türkiye’nin İstanbul Sözleşmesi’nden hukuksuz bir şekilde çekilmesi, yalnızca uluslararası yükümlülüklerden kaçış değildir; aynı zamanda şiddetle mücadelede en etkili normatif çerçevenin ortadan kaldırılması, devletin “önleme-koruma-cezalandırma” yükümlülüğünü zayıflatmasıdır. Bu karar maalesef kadın cinayetlerinin adeta bir cins kırımına dönüşmesine yol açmıştır.

Kadınlar en güvende olmaları gereken evlerinde bile şiddete maruz kalıp hayatlarını kaybetmektedir. Medya ve sosyal medya, kadın cinayetlerini magazinleştiren bir yaklaşım sergilemekte, öldürülen kadınların mahremiyetine saygı gösterilmesi bile ülkemizde güç bir hal almaktadır.

Kadına yönelik şiddetin önlenmesi için yerine getirilmesi gereken pozitif yükümlülükler gereği gibi icra edilmezken mevcut yasal düzenlemelerin de caydırıcı şekilde uygulanmadığı maalesef sayısal veriler ile de somutlaşmaktadır. Kadın ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği nedeniyle işlenen cinayetler politiktir, önleyici ve koruyucu tedbirler yetersizdir.

Özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliğini besleyen politikalar tüm öznelerin yaşam haklarını tehdit etmektedir.

Toplumsal cinsiyet eşitliği bağlamında aile yılı tartışmaları başlıklı çalıştay raporumuz da gözler önüne sermektedir ki; “Aile Yılı” politikaları, toplumsal cinsiyet eşitsizliğini derinleştiren, kadınları ekonomik ve sosyal olarak bağımlı hale getiren, LGBTİ+’ların varoluşlarını reddeden bir perspektifle uygulanmaktadır. Kadınların “makbul eş ve anne” rollerine hapsedildiği bu politikalar, bireysel hakları ve özgürlükleri yok saymaktadır.

Kadına yönelik şiddetle mücadelede en görünmez bırakılan gruplardan biri de engelli kadınlar ve kız çocuklarıdır. Cinsiyete dayalı ayrımcılık, engellilikle birleştğinde çok yönlü bir eşitsizlik doğurmakta; ayrımcılık, dışlanma ve şiddet riskleri ağırlaşmaktadır.

Eğitimden istihdama, sağlık hizmetlerine erişimden adalete ulaşmaya kadar pek çok alanda engelli kadınların hâlâ ciddi engellerle karşılaştığı açıktır. Okuryazarlık oranlarının düşüklüğü, erişilebilirlik sorunları, sosyal destek mekanizmalarının yetersizliği ve bakım ilişkilerindeki güç dengesizlikleri, onları şiddete karşı daha savunmasız hâle getirmektedir. Özellikle zihinsel engeli bulunan kadınların cinsel istismar ve diğer şiddet türlerine daha yüksek oranda maruz kaldığı gerçeği, bu alanda acil, hedeflenmiş ve kapsayıcı politikaların uygulanması gerektiğini göstermektedir.

İzmir Barosu olarak, hiç kimsenin cinsiyeti, cinsel yönelimi, engelliliği ya da kimliği nedeniyle daha fazla risk altında bırakılmadığı; tüm insanların eşit, güvenli ve onurlu bir yaşam sürebilmesi için devletin tüm yükümlülüklerini yerine getirmesini ve ilgili düzenlemelerin etkin biçimde uygulanmasını talep ediyoruz. Engelli kadınlara, LGBTİ+’lara, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mağduru olan tüm kesimlere yönelik şiddetin görünür kılınması, erişilebilir destek mekanizmalarının güçlendirilmesi ve adalete erişimin önündeki tüm engellerin kaldırılması, kadına yönelik şiddetle mücadelenin ayrılmaz bir parçasıdır.

İzmir Barosu olarak;

- Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin mağdurlarına yönelik şiddetin her türüne karşı mücadelenin kararlılıkla sürdürülmesini,
- Engelli kadın ve kız çocuklarının eşit, güvenli ve onurlu bir yaşam sürebilmeleri için devletin tüm yükümlülüklerini yerine getirmesini,
- Şiddete maruz kalan tüm kesimlerin adalete erişimini güçlendirecek erişilebilir ve etkin destek mekanizmalarının yaygınlaştırılmasını,

- İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanmasını,
- Toplumsal cinsiyet eşitliği ilkesinin tüm kamu politikalarının merkezine yerleştirilmesini talep ediyoruz.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin tüm mağdurlarına yönelik şiddet son bulana, eşitlik fiilen sağlanana kadar mücadelemizi sürdürmeye devam edeceğiz.

Toplumsal cinsiyet temelli şiddeti derinleştiren aile yalı ilanını ve bu kapsamdaki uygulamaları eleştirmeye ve fiili eşitlik sağlanıncaya, toplumsal cinsiyet temelli şiddet son buluncaya kadar mücadele etmeye devam edeceğimizi bir kez daha duyuruyoruz.

İzmir Barosu Kadın Hakları Danışma ve Hukuk Araştırmaları Merkezi olarak, şiddete karşı mücadelemizi kararlılıkla sürdürerek, şiddet içeren davaların takipçisi olmaya ve eşitlik mücadelesini yükseltmeye devam edeceğiz.

Saygılarımızla.